

Innledning

Retfærd har i dette nummeret to bidrag som markerer at vi står overfor rettsso-
siologiens første generasjonsskifte i Norden.

Vi bringer en nekrolog over Wilhelm Aubert, som døde i sommer. Aubert var den som framfor noen bygget opp rettsso-
siologien som fag i Norden og han ble fagets første professor. Utdannet som jurist skulle det bli en av hans sentrale livsgjerninger å utvikle et særnorsk innslag i det juridiske studium til faget rettsso-
siologi: Allerede i 1936 ble sosiologi et obligatorisk innslag i det norske jusstudiet ut fra erkjennelsen av de nære sammenhenger mellom rettsystem og samfunnsforhold. I etterkrigstiden ble det Auberts oppgave å bygge videre på dette grunnlaget, og mer enn noen andre var det han som i løpet av 1940- og 1950-årene skapte et innhold i begrepet rettsso-
siologi.

Samtidig bringer vi Agnete Weis Bentzons avskjedsforelesning som profes-
sor i rettsso-
siologi ved Roskilde universitetssenter. Hun har mange med seg når hun ved inngangen til pensjonsalderen benytter anledningen til å omformulere retten til arbeid til en rett for alle til å være og føle seg som selvstendige men-
nesker og med rett til aktiv deltakelse i samfunnslivet.

Bildet av et generasjonsskifte i rettsso-
siologien blir ytterligere utfylt ved at Per Stjernquists professorat i Lund i sommer er blitt overtatt av vårt redaksjon-
smedlem Håkan Hydén.

Uten helt å ha brutt gjennom ligger det to diskusjoner med rettsso-
siologien som part og ulmer i den nordiske kritisk juss-bevegelsen. Den ene er om retts-
so-
siologiens forhold til kritisk juss-tradisjonen og den andre om rettsso-
siologiens forhold til rettsdogmatikken og rettsvitenskapsbegrepet.

Det stoff som opp gjennom årene har vært bragt i Retfærds spalter er preget av et vidt spekter når det gjelder teoretiske perspektiver og faglige innfallsvin-
kler. Dette relaterer seg ikke bare til den utvikling Retfærd har undergått over tid, men er i stor grad også en beskrivelse av situasjonen på et gitt tidspunkt.

Felles for mye av dette stoffet er at rettsso-
siologien på en eller annen måte hører med i bildet. I tillegg til artikler som framstår som mer rendyrkede rettsso-
siologiske bidrag, blir det i mange av artiklene trukket inn eller bygget på retts-
so-
siologisk kunnskap og erkjennelse. Retfærds innhold, fra det første nummer i 1976 og fram til idag, framstår som solid dokumentasjon på rettsso-
siologiens store betydning for den kritiske juss. Det er heller ingen tvil om at det er en av rettsso-
siologiens fremste oppgaver å bidra til en mer virkelighetsnær og rettfer-
dig orientert rettsvitenskap. I vid forstand har rettsso-
siologien søkt å vareta undertrykte og utsatte grupperes behov.

Det vil derfor være brudd med kritisk juss-tradisjonens praksis og brudd med en av dens historiske forutsetninger, om vi skulle få en diskusjon for eller mot rettsso-
siologien som del av den kritiske juss eller en diskusjon om løsri-
velse av normene fra virkeligheten. Hva er det kritiske potensialet i en retts-
vitenskap som ikke forholder seg til virkeligheten? Det vi behøver, er en av-

klaring av hva slags retts sosiologi vi trenger og forholdet mellom retts sosiologien og resten av retts vitenskapen.

Innholdet i det foreliggende nr. 43 er et talende bevis for samspillet mellom kritisk juss, retts sosiologi og annen samfunnsvitenskap.

Fra Danmark er det artikler av Agnete Weis Bentzon, Ole Thyssen og Tøger Seidenfaden. Weis Bentzons artikkel er omtalt ovenfor. Thyssens og Seidenfadens artikler er innlegg de holdt på årsmøtet til Rettspolitisk Forening i Danmark. Fra ulike, i kritisk juss-forstand, eksterne ståsteder bringes kritikk mot og forslag til kritisk juss-bevegelsens teori og praksis. Hanne Lokdam har anmeldt nordmannen Viggo Hagstrøms bok om AIDS og juss.

Ann Numhauser-Henning, Joachim Israel, Bo Carlsson/Åke Isacson og Dennis Töllborg har skrevet de svenske artiklene. Numhauser-Henning ser på rettsreglene om eiendomsretten i jordbruket i forhold til materielle forutsetninger, organisatoriske forhold og samfunnets konflikter. Israel stiller spørsmålet om det finnes grunnleggende menneskerettigheter, om det er meningsfullt å snakke om universelt gyldige rettigheter og om hvordan disse skal begrunnes. Carlsson og Isacson stiller spørsmålet hva som er god behandling i helsevesenet og grunnlaget for å måle dette. Töllborg maner til dristighet i forskningen og mener at dette kan bli belønnet gjennom de funn man gjør. Gunnar Flodhammar har et bidrag om beslutningsprosessen for seksuelt samvær i middelaldersk kristendom.

Norske artikler er skrevet av Ingse Stabel og Kristian Andenæs. Stabels artikkel gjengir et foredrag hun holdt på Retfærd-seminaret i Norge om rett og teknologi i mai 1988, der hun tok for seg utviklingen av moderne fødselsteknologi. Andenæs søker med utgangspunkt i forholdet mellom kjønn og sosialt arbeid å antyde kjønnets betydning for retten og rettsanvendelsen.

Dette nummeret er redigert av den norske redaksjonen.